

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Michal Marvan; Jiří Demel
Poznámky ke koupi editoru

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 2 (1992), No. 2, 88–92

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/149626>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 1992

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Poznámky ke koupi editoru

Domnívám se, že vytvoření dobrého $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ového editoru představuje sice významnou, ale přesto jen počáteční etapu, a tu je potřeba v pravou chvíli uzavřít. Navrhuji proto koupit zatím jediný funkční editor (tedy asi ζSED) a smluvně zavázat autora, že do určitého termínu doplní podporu práce s myší, která zde zřejmě nejvíce schází.

Velmi citelně však postrádám jiný rys: při vyhledávání podřetězců by skutečně $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ový editor neměl rozlišovat mezi mezerou a kombinací mezer a znaků pro konec řádku. Významné procento vyhledávání (např. při korekturách) skončí neúspěšně právě díky tomu, že hledaný podřetězec je ve zdrojovém textu zalomen přes řádek. Ale to lze odložit do další etapy.

V čem by podle mne další etapa měla spočívat? Nedávno jsme zde v Opavě získali od sponzora TEXTURES pro Macintosh (chtěl bych o nich brzy napsat do Bulletinu podrobněji). Možnost souběžného spuštění editoru, $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u a prohlížení je natolik zajímavá, že jsem se pokusil o totéž s em $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ em a ζSED em pod Windows. To se až na drobné chybičky povedlo (od P. Ševečka jsem sice získal podporu ζED u pro Windows, ale na černobílé VGA se mi v prvním sloupci ztrácí kurzor). Nebylo však možné dostat „view“ do okna ve funkční podobě.

Nyní je sice možné získat prohlížeče pod Windows, ale problém je i ve Windows samotných. Podařilo se mi nakonec zorganizovat $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ovou smyčku tak, aby stačilo (1) označit jméno souboru, (2) ve správném pořadí spouštět a uzavírat editor, $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ a prohlížeč, ovšem výsledek má daleko ke komfortu poskytovanému TEXTURES.

Nehledě na to, že každý si nemůže spustit Windows v „enhanced“ módu.

Věřím proto, že nejspíše za rok se bude jednat o integrovaném prostředí pro české a slovenské uživatele a zasílám první sadu požadavků:

- Možnost souběžného spuštění editoru a $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u a souběžného spuštění editoru a „view“ v oknech současně viditelných na obrazovce a snadného přepínání mezi nimi (běh programů v pozadí zřejmě není nutný).
- Plně $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ový editor s podporou myši a podporou $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ových konvencí při prohledávání (nerozlišovat mezi mezerou a znaky, které $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ interpretuje jako mezeru).
- Integrovaný spell-checker a další možnosti předzpracování dokumentu pro rutinní redakční úpravy (např. svázání všech neslabičných předložek s následujícím slovem atd.) v běžném textu, tj. mimo matematický mód.

- Možnost nastavení režimu $\text{\TeX}$ ové smyčky (zdrojový soubor, pracovní adresáře, národní podpora, tj. kódování diakritiky a další předzpracování souboru, $\text{\TeX}$ ový formát, tj. $\text{\LaTeX}$ resp. $\mathcal{A}\mathcal{M}\mathcal{S}\text{-}\text{\TeX}$ a počáteční parametry prohlížeče).
- Nastavitelnost pracovních adresářů pro zdrojové soubory, jako `*.tex`, `*.sty` a pomocné soubory jako `*.dvi`, `*.log` a `*.aux`. Posledně jmenované lze výhodně ukládat na RAM-disk.
- Spouštění $\text{\TeX}$ ové smyčky s „view“ nebo bez něho, podle charakteru chyb nebo přání uživatele.
- Aktualizace prostředí „jedním tlačítkem“ (editovaný dokument není z pochopitelných důvodů vhodné přepisovat v době, kdy je rozpracován $\text{\TeX}$ em). V podstatě jde jen o nové spuštění smyčky, ale nesmíme zapomenout ukončit starou, což může být zdouhavé.

Doufám, že třetí etapa (která už možná nebude probíhat pod MS DOSem) nezačne dříve, než skončí dosud neuzavřená první.

M. Marván, Opava

Vážení kolegové.

Když jsem v loňském prvním čísle $\text{\TeX}$ bulletinu četl o zamýšlené koupi editoru, měl jsem *pro sebe* problém editoru pro $\text{\TeX}$ (či spíše $\text{\LaTeX}$) jakž takž vyřešen a měl jsem dojem, že $\mathcal{G}\mathcal{T}\mathcal{U}\mathcal{G}$ k tomu má jen krůček. Navíc jsem v té době měl katastrofálně málo času a tak jsem byl zticha. Při čtení podmínek konkursu na editor mne sice napadaly všelijaké doplňky, ale konkurs již byl vypsán, takže jsem opět neměl důvod, proč se do toho míchat. Teprve nyní, když vidím, že v záležitosti editoru stále panuje jakási nerozhodnost, rozhodl jsem se poslat Vám několik připomínek.

Po přečtení recensí jsem rád, že korektor už byl zakoupen a že funguje nezávisle na editoru. Alespoň něco tedy funguje a bude to k dispozici i těm, kteří se rozhodnou nový editor nepoužívat. Korektor totiž používám vždy jen chvíli, když už je celý dokument napsán, takže jeho uživatelský interface není tak kritický. S editorem to je podstatně horší, neboť aspoň 90 % času stráveného u počítače něco edituji. A edituji nejen texty v $\text{\TeX}$ u, ale i jiné texty, programy, různá data a podobně.

Zjistil jsem, že informace o editoru $\mathcal{G}\mathcal{S}\mathcal{E}\mathcal{D}$, které mám k dispozici, jsou velice kusé, čímž nechci říci, že recenze jsou špatné. Jako recenze se to čte dobře, ale neposkytuje mi to informace, podle kterých bych se mohl rozhodnout. Nicméně editor $\mathcal{K}$ bych na základě recensí s klidným svědomím zamítl.

Na editoru $\mathcal{G}\mathcal{S}\mathcal{E}\mathcal{D}$ (a vlastně i na konkursních požadavcích) mi chybí několik „drobností“:

- Pokud se počítá s poměrně velkým množstvím maker, je naprosto nezbytná operace UNDO, která „zruší“ chybně zapsané makro. Velký počet maker si totiž málokdo spolehlivě zapamatuje, ale s operací UNDO se případný omyl dá snadno napravit.

Daleko raději bych však viděl plnohodnotnou operaci UNDO, která by fungovala na rozumně dlouhou posloupnost *libovolných* operací editoru.

- Kromě skoků mezi párovými závorkami by jistě všichni L^AT_EXisté uvítali i skoky mezi párovými `\begin` a `\end`. Jsou to vlastně také závorky.
- Nikde jsem nenašel zmínku o operaci přeformátování odstavce. Víím, že T_EX formátuje sám, ale úhledně napsaný zdrojový soubor má taky své přednosti.
- Editace libovolně dlouhých souborů se jistě nevyužije denně, a znám i příkazy `\input` a `\include`, ale když mi někdo přinese soubor, který je delší, nechci být nucen nejprve shánět jiný editor, kterým bych to rozparceloval na kusy.

Užitečnost těchto funkcí mám ověřenu zhruba dvouletým používáním MultiEditu, k němuž jsem si naprogramoval (MultiEdit má svůj speciální programovací jazyk) několik podpůrných funkcí: automatické otevírání stejnojmenného log-souboru, skoky mezi párovými závorkami včetně `\begin` a `\end`, zápis řady L^AT_EXovských konstrukcí a několik klávesových maker. Většinou jsem se inspiroval tím, co MultiEdit nabízel pro podporu jiných programovacích jazyků. Požadavky ζ TUGu jsem v té době neznal, ale většinu z nich by MultiEdit (po jistém programátorském úsilí) mohl splnit. Má to jediný háček: MultiEdit není public domain,⁵⁾ a proto ho nelze přihlásit do konkursu. Teprve při čtení recenzí jsem si uvědomil, že by takto rozšířený MultiEdit mohl posloužit také jako experimentální nástroj k ověření důležitosti požadavků na kupovaný editor.

Zjistil jsem totiž, že ne každá operace je stejně užitečná, a neužitečnost některých se asi zjistí teprve pokusem. Měl jsem například naprogramovány skoky mezi sudými a lichými znaky \$, ale zjistil jsem, že je to velice pomalé, a tudíž skoro k ničemu, neboť diagnostika T_EXu je v tomhle docela slušná. Naproti tomu skoky mezi `\begin` a `\end` a mezi složenými závorkami jsou k nezaplacení, neboť zde je diagnostika L^AT_EXu mizerná.

Ale abych se vrátil k recenzím editoru ζ ED.

J. Chlebíková se zmínila, že by chtěla označit celou řádku jako blok, aniž by skákala na začátek řádky. K tomu bych dodal, že já bych chtěl manipulovat s bloky, tvořenými několika celými řádkami. V MultiEditu to jde a používám to možná častěji než ten „normální“ blok.

Mohl bych jmenovat další užitečnosti (třeba regulární výrazy při vyhledávání a náhradách), ale víím, že všechno chtít asi nemohu.

---

⁵⁾ Teprve před pár týdny, když se mi dostala do rukou demo-verze MultiEditu, jsem zjistil, že to funguje i s ní.

Požadavek skoku na další chybu se mi zdá trochu problematický a já bych na něm netrval, lze-li se snadno dívat do chybového souboru. Podle mých zkušeností oprava chyby poměrně často vyžaduje vložit nebo vymazat nějakou tu řádku, což ovšem částečně znehodnotí údaje z chybového souboru. Mohu sice opravovat chyby směrem od konce souboru, ale pak mám zase problémy se zavlečenými chybami: jediný překlep může způsobit mnoho chybových hlášení a já se takto setkám nejprve s tím posledním.

Trochu mne zarazilo, že proti práci s okny žádný z recensentů nic nenamítal, pouze J. Chlebíková si posteskla, že by mohlo být užitečné mít okna vedle sebe a ne nad sebou. Z této nenápadné věty usuzuji, že ζ GED umí zobrazit okna pouze pod sebou a že je tento stav pokládán za normální a uspokojivý. Je to samozřejmě lepší než nic, ale nadšen nejsem. Připomíná mi to editor ED z Editor ToolBoxu od Borlanda, který se stal vzorem (ne-li přímo východiskem) několika tuzemských editorů. Nebýt onoho postesku, mohl jsem si myslet, kdoví jaká práce s okny je v editoru ζ GED implementována.

Ono to platí všeobecně: pod tímž názvem a popisem funkce se může skrývat podstatně odlišná činnost editoru. Jako příklad uvedu zálohování práce po určitém čase. Pokud se zálohování provede i během mého desetiminutového přemýšlení, je to v pořádku. Ale třeba ChiWriter se zálohováním vždy počká, až stisknu klávesu. To je jednak k vzteku (když už konečně vím, co chci napsat, stisknu prvou klávesu a musím čekat, než se soubor uloží), jednak to je zcela neúčinné, když na počítač zapomenu a dojde k výpadku napájení. Z textu recenze vůbec není patrné, jak to doopravdy funguje. Mimochodem MultiEdit zálohuje, když po nastavenou dobu (třeba jednu minutu) není stisknuta žádná klávesa. Je to celkem příjemné (zálohuje se, když přemýšlím), ale také to není bez chyb: čím jsem pilnější, tím méně se zálohuje a už jsem takto přišel o dvě hodiny práce.

Požadavek, aby bylo možno určit pořadí a názvy extensí při natahování souborů, pokládám za zbytečný, neboť to lze zajistit jednoduchou dávkou, která editor startuje. Použily by se v ní příkazy typu `if exist`.

Mám určité pochybnosti ohledně otázky, jaké procento členů ζ TUGu bude nový editor *skutečně používat*, bude-li koupěn. Trochu se bojím, že nový editor použijí zejména kolektivní členové, a to tak, že jej správci počítačů vnutí na disky ostatním uživatelům.

Zkusil jsem si chvíli hrát na pesimistu a napadly mne tyto důvody, proč by uživatel zůstal u starého editoru:

Každý uživatel $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u již *nějaký* editor používá, a kdo chce používat editor nový, musí se jej naučit. Ze zkušenosti vím, že zvládnout elementární úkony bývá snadné, ale pro rutinní práci je třeba si na nový editor zvyknout, naučit se využívat jeho přednosti, obcházet jeho nedostatky a zejména dělat řadu věcí automaticky. Přechod na nový editor se vším všudy zpravidla trvá dost

dlouho a nikdo by jej (z duševně-hygienických důvodů) neměl podstupovat zbytečně často. Zpravidla je k tomu člověk donucen (např. přechodem na jiný typ počítače nebo operačního systému), někdy se *odvážnější* uživatelé nechají zlákat možnostmi nového editoru. Radu uživatelů však *žádné* nové možnosti nezlákají.

Jsou lidé, kteří používají sofistikovaný editor a jeho možnosti skutečně využívají. Tito lidé by přechodem něco získali a něco ztratili a těžko říci, čeho bude víc. Je také pravdou, že někteří z nich by možná byli ochotni za skutečně dobrý editor i zaplatit.

Je tu ovšem nezanedbatelný zástup těch uživatelů, kteří se naučí vždy pouze nejelementárnější povely, a další zástup těch, pro které je zvyk železnou košili. Znam například lidi, kteří všechny texty (včetně $\text{\TeX}$ u) píší ve starší verzi WordPerfectu, česká písmena dělají dvojhmatem s klávesou Alt (např. $\boxed{\text{Alt}}$ + $\boxed{\text{c}}$ = č), a to prostě proto, že před čtyřmi lety to byla první implementace češtiny na PC, která se jim dostala do rukou. Dokonale si na to zvykli a dosud nenašli pádný důvod k přechodu na něco „normálnějšího“.

Zakoupený editor asi nebude public domain — bude zdarma pouze pro členy ČSTUGu. Pak ovšem přechod na nový editor způsobí potíže těm individuálním členům, jejichž zaměstnavatelé nejsou členy kolektivními (např. pro Stavební fakultu ČVUT je 5 000 Kčs/rok příliš mnoho). Nový editor by tito členové směli používat pouze doma.

Řada uživatelů je nucena používat nějaký editor i mimo $\text{\TeX}$. Mnozí z nich mají tendenci používat svůj oblíbený editor tam i onde. Prozatím to vypadá tak, že pro $\text{\TeX}$ používáme ten editor, který používáme jinde. A nový editor pro tak mnohostranné použití asi nebude moc šikovný. Ale konec konců — skoro každý editor se dá *nějak* použít.

Dosti sýčkování. Myslím, že *slušný* editor by se koupit měl, i kdyby jej používali pouze kolektivní členové. Oni konec konců nejvíce platí.

Výše zmíněný doplněk k MultiEditu jsem nabídl Martinovi Bílému do $\text{\TeX}$ Xovského archívu na `cs.felk.cvut.cs`. Bude-li zájem, mohu poslat i zdrojový text.

Jiří Demel
Čechova 6
170 00 Praha 7

e-mail: demel@csearn